

Planter

Skal der anvendes hvedeudsæd bejdset mod goldfodsyge?

I ca. 75 procent af hvedeforsøgene med forfrugt hvede og såning til og med 7. september har bejdning været rentabel.

Viden om Opdateret 16. juni 2021

Når der skal bestilles hvedeudsæd, er det vigtigt at tage stilling til, om det skal være bejdset med Latitude (silthiofam) mod goldfodsyge. Når den beslutning skal tages, skal der tages hensyn til sædskifte, sådato og erfaring for angreb på ejendommen.

Betydning af sædskifte

Goldfodsyge ses mest i 2. og 3. års hvede. Ved flere års hvededyrkning stabiliserer udbyttet sig, men på et lavere niveau end i 1. års hvede. Denne stabiliserende effekt kaldes "declineeffekten". Forsøg har vist, at det varierer, hvornår declineeffekten indstiller sig. Det kan ske i intervallet fra 3. til 6. års hvede.

Har man vedvarende hvede, men et enkelt år dyrker en anden kornart, ophører den stabiliserende effekt, og man "starter forfra".

2. og 3. års hvede skal derfor sås til sidst. På sandjord skal de senere års udbyttensniveau på ejendommen afgøre, om der overhovedet skal dyrkes 2. og 3. års hvede.

Bejdning kan også være aktuel i vinterhvede efter 2-3 års dyrkning af andet korn end vinterhvede.

Betydning af sådato og erfaring for angreb

Tidlig såning og et mildt efterår og forår fremmer goldfodsyge, da svampen vokser hurtigere ved højere temperaturer.

Kraftige angreb i det ene år er ikke nødvendigvis ensbetydende med kraftige angreb det følgende år. Det skyldes, at vejrforholdene også har en betydning. En lille smitte i jorden kan godt give kraftige angreb, hvis efteråret og foråret er gunstig for goldfodsygesvampen. Omvendt giver en større smitte i jorden ikke kraftige angreb, hvis der er dårlige betingelser for svampen.

Landmandens egen erfaring for, hvor hyppigt og hvor meget goldfodsyge, der ses i vinterhvedemarkerne med forfrugt korn er også meget vigtig, når behovet for at anvende bejdset udsæd vurderes.

Udbudte sorter med bejdning

Danish Agro oplyser, at de til sæson 2021-2022 tilbyder sorten Pondus med Latitudebejdning. DLG oplyser, at de tilbyder sorterne Heerup, KWS Extase og en sortsblending (Heerup, Rembrandt, Kvium) bejdset med Latitude. Merprisen er ca. 180-200 kr. pr. hkg. Det oplyses, at der bejdses med 200 ml/hkg. I forsøgene er der set et lavere nettomerudbytte ved brug af lavere doser.

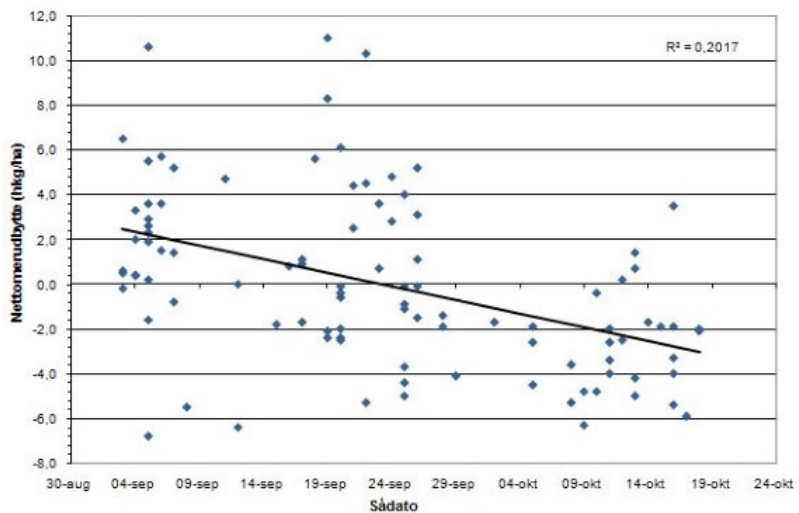
Bejdsning med Latitude bekæmper ikke angrebene af goldfodsyge, men udsætter angrebene, så de bliver mindre tabsgivende. Det højeste bruttomerudbytte for Latitudebejdsning i 47 Landsforsøg i vinterhvede har været 14,7 hkg/ha (netto 11 hkg/ha).

I figur 1 ses Landsforsøg med Latitudebejdsning (200 ml pr. hkg) i vinterhvede i Danmark i 2000-2003. I forsøgene har forfrugten været korn og i de fleste tilfælde vinterhvede. Der er udregnet nettomerudbytter ud fra følgende udsædsmængder: 140 kg pr. ha ved såning 1.-15. september, 200 kg/ha ved såning 16.-31. september og 240 kg pr. ha ved såning fra 1. oktober. Der er ved beregning af nettomerudbytter regnet med en merpris for bejdsen på 185 kr. pr. hkg og en hvedepris 100 kr. pr. hkg. Nettomerudbytterne er lidt højere, hvis kornprisen er lidt højere.

Af figur 1 fremgår, at der er stor spredning i merudbytterne, men det vurderes på baggrund af resultaterne, at det ved såning af vinterhvede med forfrugt vinterhvede indtil omkring den 20-25. september kan være rentabelt at bejdse med Latitude.

Bejdsning ved tidlig såning er mest rentabel, idet der her ses størst angreb af goldfodsyge, og fordi der ved tidlig såning anvendes den mindste udsædsmængde (færre omkostninger til bejdsemiddel).

I 2017 er udført yderligere 7 landsforsøg med bejdsning med Latitude ved såning før 7. september og forfrugt hvede. Ca. 75 procent af alle udførte forsøg med forfrugt hvede og såning til og med 7. september har været rentable.

Figur 1. Opnåede nettomerudbytter for Latitudebejdsning ved forskellige såtider i 47 Landsforsøg i 2000 til 2003. I 26 af forsøgene er effekten af bejdsning ved 3 forskellige såtider belyst, så der er i alt 99 observationer. Forfrugten har været korn og i de fleste forsøg vinterhvede. Hver prik repræsenterer et forsøg.

I forsøgene har det ikke været muligt at finde nogen sammenhæng mellem merudbytter for Latitudebejdsning og jordtype.

På baggrund af en 3-årig monitoring af goldfodsyge i Danmark er der dog opstillet et risikovurderingsskema. Se tabel 1.

Tabel 1

Jordtype (JB-nr.)	Sådato	Pct. sandsynlighed forgoldfodsygeindeks over 20
1 + 3	Før den 20. sept.	75
	20. - 30. sept.	65
	Efter den 30. sept.	55
2 + 4	Før den 20. sept.	60

Jordtype (JB-nr.)	Sådato	Pct. sandsynlighed for goldfodsygeindeks over 20
	20. - 30. sept.	50
	Efter den 30. sept.	35
5 + 6 + 7	Før den 20. sept.	50
	20. - 30. sept.	40
	Efter den 30. sept.	25

Tabel 1. Risikovurderingsskema for bejdsebehov mod goldfodsyge i 2. og 3. års vinterhvede

Eksempelvis vurderes der i 2. og 3. års vinterhvede på JB 1+3 ved såning før den 20. september at være 75 pct. sandsynlighed for at få et rentabelt merudbytte ved at bejdse med Latitude. På JB 5-7 vurderes der ved såning efter 30. september kun at være 25 pct. sandsynlighed for at få et rentabelt merudbytte for Latitudebejdsning.

Billede 1. Plet i marken med gule blade og lavere vækst grundet angreb af goldfodsyge.

Billede 2. For at være sikker på, at goldfodsyge er årsagen til den dårlige vækst, skal rødderne rengøres meget grundigt.

Billede 3. Nærbillede af kraftige angreb. Bemærk, at basis af stråene også er besat med en sort belægning af goldfodsyge.

Bejdsning

Svampesygdomme, planter

Udsæd

+1

Publiceret: 28. juni 2018

Opdateret: 16. juni 2021

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 8740 5439

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00

Fax. 87 40 50 10

Email info@seges.dk

